گزارشی از مراسم اختتامیه جشنواره فیلم فجر

سکانس آخر یک جشنواره بی‌حاشیه

سعید آقاخانی برنده سیمرغ بلورین بهترین بازیگر اول مرد برای «خداحافظی طولانی»

ابوالحسن داودی برنده سیمرغ بلورین بهترین کارگردانی برای «رخ دیوانه»

شهروند| سی‌وسومین جشنواره فیلم فجر بعد از ۱۰ روز از برگزاری‌اش به ایستگاه آخر رسید. نکته قابل توجه جشنواره امسال نیز این است که برخلاف سال‌های گذشته، ازجمله جشنواره‌هایی بود که در طول برگزاری خود با کمترین حاشیه و حرف و حدیث همراه شد. این جشنواره نیز همانند بسیاری از فستیوال‌های دیگر درنهایت با معرفی برگزیدگان به کار خود پایان داد. پایانی که به معنای شروع سال نو در سینمای ایران لقب گرفته است.

اختتامیه با اجرای نوبتی شهیدی‌فر و مدیری

مراسم اختتامیه سی‌وسومین جشنواره فیلم فجر به کارگردانی محمد حمیدی‌مقدم و با اجرای محمدرضا شهیدی‌فر برگزار شد. در ابتدای این مراسم و پس از تلاوت آیاتی از کلام‌الله مجید، تصاویری همراه با موسیقی‌های خاطره انگیز از پیروزی انقلاب اسلامی درسال ۱۳۵۷ پخش شد.جشنواره فیلم فجر با اجرای موسیقی سامان احتشامی نوازنده پیانو، بامداد ملکی نوازنده تنبک و آواز علی زندوکیلی و مهران مدیری جان گرفت. نخستین بخش از این مراسم به اهدای جوایز مستندسازان در بخش «سینما حقیقت» اختصاص داشت. در این میان جایزه ویژه هیأت داوران بخش به فرشاد افشین پور فیلمبردار مستند «سفر به آمادای» تعلق گرفت و معین کریم‌الدینی کارگردان مستند «آتلان» جایزه بهترین فیلم در بخش «سینماحقیقت» را از آن خود کرد. جایزه ویژه دبیرجشنواره با حضور علیرضا دادو خسرو سینایی به ۲ انیمیشن «شاهزاده روم» و «مبارک» تعلق گرفت. در ادامه برگزیدگان بخش نگاه نو (فیلم‌های اول) جشنواره فیلم فجر معرفی شدند. دیپلم افتخار بهترین فیلمنامه اقتباسی بخش «نگاه نو» به ناهید طباطبایی و حمیدرضا قطبی برای «جامه‌دران» تعلق گرفت و همچنین دیپلم افتخار فیلمنامه اورجینال به مریم مقدم و بهتاش صناعی‌ها برای «احتمال باران اسیدی» اهداء شد. کارگردان برگزیده این بخش براساس حدس و گمان‌هایی که عده‌ای نیز از قبل داشتند، وحید جلیلوند برای فیلم «چهارشنبه ۱۹ اردیبهشت» معرفی شد. او نخستین سینماگری بود که جایزه خود را به خانواده‌اش تقدیم کرد. فیلم او به‌عنوان بهترین فیلم این بخش هم معرفی شد. در بخش کارگردانی نیز جایزه‌ای از سوی هیأت داوران به امیر حسین عسگری کارگردان «بدون مرز» تعلق گرفت. اما بخش دیگری که امسال برای اولین بار در جشنواره حضور داشت بخش هنر و تجربه بود که بر این اساس تندیس ویژه‌ای به امیرحسین ثقفی برای «مردی که اسب شد» و تندیس بهترین فیلم این بخش نیز به فائزه عزیزخانی برای کارگردانی «روز مبادا» اهدا شد.

دموکراسی در اهدای جوایز

با پایان یافتن این بخش، مهم‌ترین قسمت جشنواره با معرفی برگزیدگان سودای سیمرغ شروع شد. امسال نیز طبق سنت سال‌های اخیر، از هنرمندان چهره‌ای دعوت شد تا با قرار گرفتن بر روی سن جوایز هنرمندان برگزیده بخش‌های مختلف را اهدا کنند. از این رو لوح تقدیر جلوه‌های ویژه بصری با حضور جواد طوسی یکی از اعضای هیأت داوران این بخش و برزو ارجمند به امیر رضا معتمدی برای فیلم «مزار شریف» اهدا شد و سیمرغ بلورین بهترین جلوه‌های ویژه بصری نیز از میان جواد مطوری برای «بهمن»، فرهاد یوسفی برای «طعم شیرین خیال» و امیررضا معتمدی برای «مزار شریف» به وحید قطبی‌زاده برای فیلم «رخ دیوانه» تعلق گرفت. در ادامه نیز با حضور عبدالله اسکندری یکی از اعضای هیأت داوران و با همراهی رویا تیموریان بازیگر، سیمرغ بلورین بهترین چهره‌پردازی به مهین نویدی برای فیلم «ایران برگر» اهدا شد. «ایران برگر» ازجمله فیلم‌های پر بازیگر امسال بود که اکثر بازیگران آن با گریم‌های متفاوتی در آن ظاهر شده بودند. با حضور محمد بزرگ‌نیا یکی از اعضای هیأت داوران و با همراهی پروین صفری (رئیس انجمن طراحان صحنه و لباس) سیمرغ بلورین بهترین طراحی لباس به جهانگیر میرزاخانی برای «خداحافظی طولانی» و همچنین سیمرغ بلورین بهترین طراحی صحنه به محسن نصراللهی برای «اعترافات ذهن خطرناک من» اهداء شد. مهتاب نصیرپور (یکی از اعضای هیأت داوران) و نیکی کریمی دو هنرمند دیگری بودند که با حضور روی سن، سیمرغ بلورین بهترین صدابرداری به محمود سماک باشی برای «من دیه گو مارادونا هستم» و سیمرغ بهترین صداگذاری به بهمن اردلان برای «رخ دیوانه» اهدا کردند.

یکی دیگر از بخش‌های مهم سودای سیمرغ، بخش موسیقی بود که سیمرغ این بخش نیز با حضور دو تن از هنرمندان سرشناس سینما، علیرضا شجاع‌نوری (اعضای هیأت داوران جشنواره) و رضا عطاران اهدا شد. یکی از نکات جالب توجه جشنواره امسال حضور عطاران با مونوپاد (پایه موبایل سلفی) بود که برای انداختن عکس سلفی با تماشاگران این وسیله را همراه خود آورده بود. عطاران با این که هیچ صحبتی در این مراسم نکرد اما همین حرکت عطاران برای خنداندن مردم کافی بود تا دوباره مردم به یاد هنر ذاتی این هنرمند در امر خنداندن بیفتند. اما سیمرغ بلورین بهترین موسیقی متن فیلم نیز به بهزاد عبدی برای فیلم «مزار شریف» اهدا شد. عبدی آخرین‌بار برای فیلم «آل» جایزه بهترین موسیقی فیلم فجر را از آن خود کرده بود. ادامه این مراسم به حضور عزیز ساعتی (یکی از اعضای هیأت داوران) و محمود کلاری فیلمبردار سینمای ایران برای اهدای سیمرغ بلورین بهترین فیلمبرداری نیز اختصاص داشت. بر این اساس جایزه این بخش به علیرضا برازنده برای فیلم «دوران عاشقی» تعلق گرفت. دقایقی بعد و با حضور مجید مجیدی (رئیس هیأت داوران و کارگردان فیلم عظیم محمد رسول‌الله) و مسعود رایگان سیمرغ بلورین بهترین تدوین‌گر به نیما جعفری‌جوزانی برای تدوین غیرخطی‌اش در فیلم «عصر یخبندان» اهدا شد.

دیدار دوباره ساعت خوشی‌ها

با اتمام بخش اول سودای سیمرغ، جایزه بهترین بازیگر نقش مکمل زن با حضورهانیه توسلی و مهتاب نصیر پور، به سحر دولتشاهی اهدا شد. دولتشاهی در این فیلم نقش یک زن بزهکار و معتاد را بازی می‌کرد که برای اولین‌بار در چنین نقشی ظاهر شد. سپس دیپلم افتخار نقش مکمل مرد با حضور میلاد کی‌مرام (بازیگر برگزیده فیلم «خط ویژه» در جشنواره سال گذشته) و علیرضا شجاع‌نوری به بهمن زرین‌پور برای «حکایت عاشقی» اهدا شد و سیمرغ مهم این بخش که برخی حدس و گمان‌های بسیاری در این بخش داشتند، به هومن سیدی برای بازی متفاوتش در فیلم «من دیه گو مارادونا هستم» تعلق گرفت. بخش مکمل مرد در جشنواره امسال، یکی از مهم‌ترین بخش‌هایی بود که اکثر کاندیدای این بخش، بازی های متفاوت و چشمگیری از خود ارایه داده بودند.

در ادامه مجری مراسم با اشاره به موضوع فیلم «مزارشریف» از خانواده شهدای واقعه مزار شریف دعوت کرد که با حضور حجت‌الله ایوبی و علیرضا رضاداد از آنها تقدیر شود. سپس اجرای مراسم اختتامیه جشنواره فیلم فجر را مهران مدیری برعهده گرفت تا ادامه برگزیدگان بخش سودای سیمرغ جشنواره فیلم فجر معرفی شوند. مهران مدیری دوباره از سامان احتشامی، علی زندوکیلی و بامداد ملکی برای اجرای موسیقی دعوت کرد. پس از اجرای موسیقی؛ علی جنتی وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی سخنانی را مطرح کرد. جنتی با کنایه از این که سخنرانی او را در آخر مراسم گذاشته‌اند، ابتدا بیان کرد: «از تقارن این جشنواره با سالگرد پیروزی انقلاب اسلامی بسیار خشنودم.» او سپس در سخنانی نه چندان کوتاه به بازنگری در روند برگزاری جشنواره فیلم فجر نسبت به دوره‌های گذشته اشاره و ابراز امیدواری کرد که این اتفاق منجر به افزایش کیفیت شود. در ادامه مراسم نیز مهران مدیری از هیأت داوران جشنواره فیلم فجر دعوت کرد که به روی صحنه بیایند.

اجرای این بخش از جشنواره به خاطر علاقه ویژه‌اش برای اهدای سیمرغ‌های مهم جشنواره را خود مدیری با طنازی‌های خاص‌اش به عهده داشت. بر این اساس ضمن احترام و تقدیر از بازی لیلا حاتمی در «دوران عاشقی» و «مهتاب کرامتی» برای «عصر یخبندان»؛ دیپلم افتخار بهترین بازیگر نقش اول زن به لیلا زارع برای «شیفت شب» و سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش اول زن به باران کوثری برای فیلم «کوچه بی‌نام» اهدا شد که برای اهدای این جایزه؛ رخشان بنی‌اعتماد (مادر باران کوثری) و کارگردان سینمای ایران او را همراهی می‌کرد. باران کوثری بعد از گرفتن سیمرغ از دستان مادرش با پای گچ گرفته روی صحنه رفت و گفت: «جایزه‌ام را به پدر و مادرم تقدیم می‌کنم؛ نه به خاطر این که پدر و مادرم هستند که تا ابد دختر رخشان بنی اعتماد و جهانگیر کوثری می‌مانم، بلکه آن را تقدیم می‌کنم به دلیل صبرشان برای دوسال تلخ خانه‌نشینی که مرا و همه بهانه گیری‌های مرا و خشم‌ام را که ناشی از ناعدالتی بود که در حقم شده بود، تحمل کردند و لحظه‌ای اجازه ندادند احساس تنهایی کنم.» دیگر بخش مهم، اهدای سیمرغ بلورین بهترین بازیگر نقش اول مرد بود که به سعید آقاخانی برای فیلم «خداحافظی طولانی» تعلق گرفت. آقاخانی در این فیلم بازی متفاوت و زیر پوستی ارایه داده بود. او جایزه‌اش را از دست کسانی گرفت که سال‌های اولیه بازیگری‌اش را با مدیری شروع کرده بود. برگزیده بهترین بازیگر نقش اول مرد با اشاره به حضور رضا عطاران در مراسم با لحنی طنز گفت: «ما برای سیمرغ‌هایمان نقشه کشیده‌ایم، چون وقتی او پارسال سیمرغ گرفت می‌خواست جفت بیندازد، اما هردو سیمرغ‌اش نر بودند و امیدوارم سیمرغ من نر نباشد تا بتوانیم سیمرغ‌داری راه بیندازیم.»

در بخش بهترین فیلمنامه نیز دیپلم افتخاری به اصغر عبداللهی برای فیلم «خداحافظی طولانی» تعلق گرفت که فرزاد موتمن کارگردان این فیلم، جایزه او را دریافت کرد و سیمرغ بلورین بهترین فیلمنامه به رویا محقق برای فیلم «دوران عاشقی» اهدا شد. همچنین در بخش کارگردانی نیز سیمرغ بلورین بهترین کارگردانی به ابوالحسن داوودی برای فیلم «رخ دیوانه» معرفی شد. دیپلم افتخار این بخش هم به بهرام توکلی برای فیلم «من دیه گو مارادونا هستم» تعلق گرفت. همچنین سیمرغ بلورین بهترین فیلم به بیتا منصوری برای تهیه کنندگی فیلم «رخ دیوانه» اهدا شد.اما هیأت داوران بخش سودای سیمرغ جایزه ویژه خود را به جواد نوروزبیگی برای تهیه کنندگی سه فیلم «بهمن»، «اعترافات ذهن خطرناک من» و «من دیه‌گو مارادونا هستم» و دیپلم افتخار «جایزه ویژه هیأت داوران» برای مجموعه ارزشمند فعالیت‌های این دوره به نیکی کریمی برای تهیه‌کنندگی و کارگردانی فیلم «شیفت شب» و بازی در فیلم‌های «مرگ ماهی» و «چهارشنبه ۱۹ اردیبهشت» تعلق گرفت. درنهایت فیلم برگزیده تماشاگران سی‌وسومین جشنواره فیلم فجر هم «رخ دیوانه» ابوالحسن داودی معرفی شد.

گزارش

ارزیابی جوایز جشنواره فیلم‌فجر در گفت‌وگو با «کیوان کثیریان»، «کاوه سجادحسینی»، «علی روئین تن» «علی عصمتی‌زمانی» و «سیدجمال ساداتیان»

سیمرغ‌ها نتوانستند همه را راضی بازگردانند

زهرا نجفی - شهروند| سیمرغ‌های سی‌وسومین جشنواره فیلم‌فجر هم در شامگاه ۲۲بهمن‌ماه، سالروز انقلاب اسلامی ایران روی شانه منتخبان جشنواره نشست. جشنواره امسال فارغ از همه حاشیه‌ها و سخن‌ها به‌زعم بسیاری از منتقدان و اهالی پیشکسوت سینما همچون خسرو سینایی و محمود کلاری حاوی پیام مهمی بود، این‌که نسل جوان بااستعدادی در این دوره جشنواره ظهور کَردند که امید زیادی را با خودشان برای سینمای ایران به ارمغان آوردند. درواقع فیلم‌های نگاه نو جشنواره و حتی چند کارگردان فیلم اولی که در بخش سودای سیمرغ یا گروه «هنر و تجربه» حضور داشتند هم توانستند توجهات زیادی را به خود جلب کنند، البته مسلما همه فیلم‌ها نمی‌توانند وارد بخش مسابقه شوند، کاندید شوند یا برنده. به‌طور حتم سلیقه هیأت انتخاب و هیأت داوران هر جشنواره‌ای سبب می‌شود تا آن جشنواره و نتایج آن متفاوت‌تر از گروه دیگری باشد. مثلا فیلم «مادر قلب اتمی» به کارگردانی علی احمدزاده نتوانست وارد هیچ‌کدام از بخش‌های جشنواره فیلم فجر امسال شود؛ اما همین فیلم هم‌اکنون در بخش فروم جشنواره بین‌المللی فیلم برلین پذیرفته شده است. در بخشی که همانند هنر و تجربه به فیلم‌هایی که روایت یا نگاه جدیدی به خلق اثر دارند اختصاص یافته، البته کیوان کثیریان، رئیس انجمن منتقدان از داورهای بخش «نگاه نو» شگفت‌زده است، او به «شهروند» می‌گوید: «در داوری‌های بخش «نگاه نو» سلیقه عجیب و غریبی می‌بینم که برایم تعجب‌برانگیز است. نمی‌فهمم چطور فیلم «در دنیای تو ساعت چند است؟» به صورت کلی در این بخش نادیده گرفته شد.» امسال همایون اسعدیان، حسن بلخاری، فرشته طائرپور، محمدمهدی عسگرپور و رضا مقصودی به‌عنوان هیأت داوران بخش نگاه نو سی‌وسومین جشنواره فیلم فجر آثار بخش «نگاه نو» را داوری کردند. کثیریان اشاره می‌کند: «به نظرم می‌آید کاندیدای این بخش چندان فراگیر و درست نیستند؛ اما به هر حال سلیقه داوران این بخش است. حتی در بخش بهترین فیلم هم ۳ فیلم معرفی شدند که به نظرم یکی از آنها کلا نباید در این بخش باشد؛ اما به نظر می‌رسد چون موضوع آن با رویکرد جشنواره یکی است در این بخش کاندید شده است.» او معتقد است سلیقه آدم‌ها می‌تواند متفاوت باشد؛ اما در بعضی مواقع دیگر بحث سلیقه نیست: «مثلا «بهمن» فیلم خوبی نیست؛ اما فیلمبرداریش قطعا خوب است ولی می‌بینیم که در بخش کاندیدای بهترین فیلمبرداری شرکت ندارد.» کثیریان در جشنواره امسال فیلم «در دنیای تو ساعت چند است؟»، «چهارشنبه ۱۹ اردیبهشت» و کمی «کوچه بی‌نام» را بیشتر از همه دوست داشته است.

> روئین تن: جشنواره امسال نشان داد که سینمای ایران در یکسری از مسائل رشد بسیاری داشته است. به نظرم سینما آرمانش را از دست داده و همه به سراغ ساخت فیلم‌هایی رفته‌اند که روشنفکران یا دلواپسان آن را بپسندند

ما درباره سینمای امید حرف می‌زنیم

کاوه سجادحسینی که امسال با فیلم «بوفالو» در بخش سودای سیمرغ حضور داشت و البته فیلمش در هیچ بخشی نامزد سیمرغ نشد هم درباره حضورش در این جشنواره به «شهروند» توضیح می‌دهد: «هنگام فیلمسازی نه به جشنواره فکر می‌کنم و نه به جایزه. برای همین تنها حضورم در سی‌وسومین دوره جشنواره فیلم فجر برایم خوشایند بود. بیشتر فیلم‌های این دوره جشنواره را دیدم و تنها مسأله‌ای که با کاندیدهای سیمرغ داشتم، جای خالی دوستانی بود که در ساخت این فیلم به من کمک کردند و به نظرم حق‌شان بود که حداقل در بخش نامزدها قرار بگیرند. مانند علیرضا برازنده فیلمبردار «بوفالو»، به این دلیل که فیلمبرداری «بوفالو» با نگاتیو ۳۵ بود و در سرمای زمستان در شمال کشور صورت گرفت، از طرف دیگر استفاده از تله‌های حرکتی و میزانسن‌های زیاد دشواری کار را بیشتر کرده بود. همین‌طور به نظرم جا داشت که طراحی صحنه فیلم در میان نامزدهای سیمرغ این بخش باشد. چون تمامی صحنه‌های فیلم دکور رئال بود حتی بخش مرداب را در یک استخر بازسازی کردیم. انگار این‌قدر همه‌چیز واقعی بوده که اصلا دیده نشده است.» او می‌گوید که با شرایط داوری آشنایی دارد و البته به داوران حق می‌دهد چون می‌داند که هم‌رأی شدن چقدر سخت است: «با این حال خوشحالم که فیلمم در جشنواره فیلم فجر شرکت کرد. می‌دانم که جشنواره فیلم فجر معمولا هوای مخاطب را دارد، درواقع فیلم‌هایی در این جشنواره کاندید می‌شوند که مردم دوستشان دارند. فکر می‌کنم جشنواره فیلم فجر تنها جشنواره‌ای نیست که به چنین فیلم‌هایی جایزه می‌دهد، جشن آکادمی اسکار هم چنین رویکردی دارد و فقط به آثاری که برای مخاطبان سرگرم‌کننده هستند و صنعت سینما را به چرخش درمی‌آورند، جایزه می‌دهد.» سجادحسینی معتقد است رویکرد داشتن جشنواره فیلم فجر چیز بدی نیست، همان‌طور که جشنواره فیلم برلین بیشتر به فیلم‌های سیاسی جایزه می‌دهد و جشنواره فیلم کن به فیلم‌های اجتماعی - انتقادی. او تأکید می‌کند: «من اصلا از نتیجه ناراضی یا ناراحت نیستم. همین که فیلمم در کنار کارگردانانی به نمایش گذاشته شد که دستیارشان بودم یا از آنها فیلمسازی را یاد گرفته بودم برایم کافی است. ما از سینمای امید حرف می‌زنیم و من به امید فیلم ساختن دل بسته‌ام. از هیأت انتخاب و هیأت داوران هم تشکر می‌کنم.»

هیچ فیلم آرمانی در جشنواره ندیدم

اما علی روئین‌تن نظر دیگری دارد، او داوری‌های امسال را مناسب می‌داند: «من همه فیلم‌ها را ندیدم؛ اما به نسبت فیلم‌هایی که دیدم احساس می‌کنم داوری خیلی خوب صورت گرفته است. ممکن است اگر چند نفر دیگر داور بودند یکی، دو کاندید تغییر پیدا می‌کرد ولی تفاوت چندانی اتفاق نمی‌افتاد.» البته به گفته خودش با این‌که نزدیک به چهارده، پانزده فیلم در جشنواره امسال دیده، هیچ‌کدام را دوست نداشته است: «جشنواره امسال نشان داد که سینمای ایران در یکسری از مسائل رشد بسیاری داشته است همانند فیلمبرداری، صدا و بازیگری. اما احساس می‌کنم این سینما آرمانش را از دست داده و همه به سراغ ساخت فیلم‌هایی رفته‌اند که روشنفکرانِ یا دلواپسان آن را بپسندند و برایش به‌به بگویند. هیچ‌کس برای مردم، فیلم نساخته یا درد مردم را به تصویر نکشیده است. من عاشقِ فیلم‌های مردمی هستم و هنوز از فیلم‌های موردعلاقه‌ام همچون روسری آبی، بچه‌های آسمان، ناخدا خورشید و... خاطرات خوبی دارم. این‌چنین فیلم‌هایی می‌تواند مرا جذب کند برای همین امسال هیچ فیلمی در جشنواره نتوانست همه وجود مرا دربر بگیرد.»

آرزو برای حضور کاندیدای دیگر در بخش‌های جشنواره

علی زمانی‌عصمتی هم با این که امسال در جشنواره فیلمی ندارد و همچنان منتظر دریافت مجوز نمایش فیلم آخرش «شیفتگی» است که به خاطرنشان دادن سرِ تراشیده رویا تیموریان نتوانسته به اکرانِ دربیاید، می‌گوید امسال همه فیلم‌ها جز آنهایی که در سانس اول به نمایش درآمده‌اند را دیده و از میان فیلم‌های جشنواره «احتمال باران اسیدی» و «چهارشنبه ۱۹ اردیبهشت» را بیشتر از همه دوست داشته است: «البته به نظرم «من دیه‌گو مارادونا هستم» فیلم خوبی بودم، بازی لیلا زارع را هم در فیلم«شیفت‌شب» واقعا دوست داشتم. خصوصا که قبلا در فیلم آخرم بازی کرده بود و من به بازی‌اش در این فیلم دقت بیشتری کردم. به نظرم جای علیرضا برازنده فیلمبرداری فیلم «بوفالو» و امین جعفری فیلمبردار فیلم «مردی که اسب شد» واقعا در بین کاندیدا خالی است چون آنها فیلمبرداری‌های خوبی داشتند.» سیدجمال ساداتیان که امسال با فیلم «جامه‌دران» در بخش نگاه نو جشنواره فیلم فجر حضور دارد از انتخاب نشدن این فیلم در بخش سودای سیمرغ گلایه دارد، او می‌گوید: «من همه فیلم‌ها را ندیدم، بنابراین نمی‌توانم درباره آنها اظهارنظر کنم ولی خیلی دوست داشتم فیلم «جامه‌دران» به جای بخش نگاه نو در سودای سیمرغ شرکت می‌کرد تا در این بخش رقابت جدی‌تری در همه رشته‌ها را تجربه می‌کرد و همه عوامل جلوی دوربین یا پشت دوربین دیده می‌شدند.» البته فیلم «جامه‌دران» در هر سه بخش نگاه نو کاندید بود و در نهایت به گرفتنِ دیپلم افتخار بهترین فیلمنامه اقتباسی بخَش «نگاه نو» اکتفا کرد.

یادداشت

پرونده سی‌وسومین جشن سینما بسته شد

وقتی فیلم‌ها اجتماعی می‌شوند

مریم نراقی
دبیر گروه فرهنگ و هنر

۱- پرونده سی‌وسومین جشنواره فیلم‌فجر هم بسته شد و سیمرغ‌ها میان برندگان این دوره تقسیم شدند. جشنواره سی‌وسوم ویژگی‌های منحصر به فردی داشت، فیلم‌های قابل تأملی ساخته شده بود و سطح فنی آثار ارایه شده قابل قبول بود. رویکرد اجتماعی سینماگران در این دوره جشنواره از دیگر اتفاقات جشنواره سی‌وسوم بود. اکثریت قریب به اتفاق آثار به مسائل و مشکلات اجتماعی که مردم و خانواده‌ها با آنها دست به گریبانند اشاره‌هایی داشتند. اتفاق مهم این که امسال سینماگران از زوایایی به مباحث اجتماعی پرداخته بودند که از نگاه گروه‌های تندرو و دلواپسان قابل قبول بوده و امید آن می‌رود که امسال مشکلات پیرامون فیلم‌ها به مراتب کمتر از سال گذشته باشد. به نظر می‌رسد فیلمسازان به دلیل مشکلات به وجود آمده خودشان از زمان نوشتن فیلمنامه تا تولید فیلم حساسیت‌های گروه‌های تندرو را مدنظر قرار داده و خودسانسوری‌های‌شان امسال، سال آرام‌تری را برای سینمای ایران رقم خواهد زد. «خانه دختر» شهرام شاه‌حسینی تنها فیلمی بود که با واکنش‌هایی در طول نمایشش در جشنواره مواجه شد. واکنشی که بر مبنای شنیده‌ها و حرف‌های در گوشی به وجود آمد. ماجرا از آن‌جایی آغاز شد که گفته شد دو صحنه از این فیلم حذف شده است، همین حرف دستمایه‌ای شد تا عده‌ای با فرض و گمان برداشت‌هایی از این فیلم داشته باشند که هیچ مابه‌ازایی از آن روی نسخه نمایش داده‌شده‌وجودنداشت.

از ویژگی‌های دیگر جشنواره امسال لوکیشن‌های متفاوت فیلم‌ها بود. امسال چندان خبری از لوکیشن‌های آپارتمانی نبود و اغلب فیلم‌ها در فضاهای بیرون و لوکیشن‌های سخت فیلمبرداری شده‌بودند.

اتفاق غافلگیر کننده جشنواره امسال اما حضور فیلم اولی‌ها بود. کارگردان‌های جوانی که در اولین تجربه‌شان با سوژه‌های جذاب، تکنیک و کارگردانی نشان دادند که آینده پیش روی سینمای ایران روشن است و می‌توان به آینده درخشان سینمای ایران امیدوار بود. «چهارشنبه ۱۹ اردیبهشت» فیلم اول وحید جلیلوند؛ مجری باسابقه، یکی از بهترین فیلم‌های جشنواره بود. این فیلم اجتماعی که نظر منتقدان را جلب کرده بود، در مراسم اختتامیه زمانی که جایزه بهترین کارگردانی و بهترین فیلم نگاه نو را از آن خود کرد نشان داد که از نگاه مردم هم این فیلم شایسته دریافت جایزه بوده است. «احتمال باران اسیدی» بهتاش صناعی‌ها فیلم اولی مهم دیگری بود که نظر بسیاری را به خود جلب کرد. «بدون مرز» امیرحسین عسگری با موضوع صلح و به نوعی ضدجنگ فیلم مهمی بود. کارگردان در اولین تجربه‌اش سراغ لوکیشنی سخت در کشتی‌ای در خط مرزی ایران و عراق رفته بود؛ نکته مهم در بدون مرز حضور نابازیگران در آن است. «در دنیای تو ساعت چند است؟» اولین تجربه صفی یزدانیان یکی از درخشان‌ترین فیلم‌های جشنواره سی و سوم بود که متاسفانه علیرغم این که به مذاق منتقدان خوش آمد، شانسی از داوری‌ها نصیبش نشد.

۲- جشنواره امسال به نسبت سال‌های گذشته جشنواره بی‌حاشیه‌ای بود. کاخ جشنواره اگرچه مثل هر سال با مشکلاتی ازجمله شلوغی سالن‌ها و فشردگی سانس‌ها دست به گریبان بود اما مدیریت خوب روابط‌عمومی امسال در ایام برگزاری جشنواره تمام تلاشش برطرف کردن کاخ‌نشینان و اهالی رسانه بود. اعلام نامزدهای جشنواره به جز چند مورد قابل قبول بود و اما مراسم اختتامیه اگر چه شروعی شلوغ و پرحاشیه داشت اما شب خوبی را برای مهمانانش رقم زد.

داوری‌های این دوره جشنواره هم – جز در چند مورد – قابل قبول بود و جای حرف و حدیث باقی نگذاشت. امسال نه خبری از اعطای جوایز به فیلم‌های به اصطلاح دولتی بود و نه صحبتی درباره ناداوری. دو جایزه بهترین کارگردانی و بهترین فیلم هم اعطا شد؛ کارگردان و تهیه‌کننده محترمی که با سختی فیلم مستقل و قابل دفاع «رخ دیوانه» را خلق کرده بودند. فیلم ابوالحسن داودی و بیتا منصوری از نگاه مردم هم بهترین فیلم جشنواره بود.

در جشنواره سی‌وسوم همه بودند، از جوانان پرانرژی و آینده‌دار تا پیشکسوتانی چون یدالله صمدی و خسرو سینایی که حضورشان باعث اعتبار جشنواره امسال بود، از مجید مجیدی تا مهران مدیری و وزیر مسکن و ...

اما جای بهمن فرمان‌آرا، رضا کاهانی، علیرضا امینی، خسرو معصومی و... هرکدام به‌دلیلی در جشنواره خالی بود.